

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFÖN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

A választó polgárokhoz.

1867. óta első sorban közjogi kérdések domináltak közéletünket. A közjogi kérdések sokszor háttérbe szorították legfontosabb ipari, kereskedelmi és más érdekeinket. Ebből folyt úgy öt évvel ezelőtt az obstrukció, a mely idővel oda juttatta a képviselőházat, hogy munkára és dologra teljesen képtelenné vált. Az ellenzék most arról beszél, hogy a jogfolytonosságot kell fenntartani és a házszabályt megsérteni nem szabad. Ugyanezek az urak azok, a kik az országot belevitték az exlexbe: a jogfolytonosság és a szent házszabály címén.

Az első exlexet még remegve várta az ország. Ma már ott tartunk, hogy az exlexet rendes állapotnak tartjuk. A kik ezt előidéztek, azok kevés igazsággal szónokolhatnak a jogfolytonosság mellett.

Törvényteleniségről beszélnek és a házszabály szentségéről. Hát a technikai obstrukció nem törvényteleniség és nem kijátszása a házszabálynak?

A képviselőház célja a tanácskozás és törvények hozatala. A ki ezt meggátolja, az követ el törvényteleniséget. Pedig az obstrukció meggátolta — Az exlex képtelen helyzeteket teremtett az egész országban, a adózás terén is súlyosak a hatásai. A technikai obstrukciót ki kell irtani, mert nem szabad husz ember kezében hagyni azt a hatalmat, hogy évekig meggátolhassa a törvényhozás munkáját. Ez a parlamentarizmus teljes tönkre tétele, lábbal tiprása.

Többször hivatkozott Tisza István gróf Lengyelország sorsára. Az, hogy nálunk nem egy ember nyepozvolim-ja tartja fel az országot, hanem husz ember technikázása, az nem változtat azon a szomorú sorson, amelyre jutunk, ha ezeken az állapotokon nem segítünk. Így érzi ezt a kormány, így a szabadelvűpárt. Ezért indítványoztak bizottságot a házszabályrevízió kidolgozá-

sára; — azt is obstrukció követte. Hát ha ezt türi az ország, akkor a formát megmentheti, de a lényeg elveszett. A forma megmaradhat, de Magyarország oda lesz.

A kormány a legtávolabbról sem akarja a szólásszabadságot korlátozni. A kormány házszabályreformja csak a költségvetés elintézését akarja időhöz kötni, olyan kérdéseket, amelyek például Angliában nem is kerülnek minden évben az országgyűlés elé. A kormány csak a parlamentarizmust akarja megmenteni és ebben a törekvésében támogatni kell őt, akármit rikkoltna is a cirkulusaiban bántott féltékenység és harag. A piszkolódás már nem ujság. Hiszen újabban a legkisebb cím, amit az ellenzék hajigál, az, hogy „gazember.” Pedig a hazafiasság senkinek sem privilegiuma. Nincs szabadelvűpárti ember, aki a hazafiasságban hátrább állna, mint akármelyik ellenzéki.

A parlament szomorú állapota eredményezték azt is, hogy egymásután buktatta meg a kisebbségi presszió a kormányokat. Így akarja most Tisza Istvánt is megbuktatni a kisebbségi presszió.

De ez most nem fog sikerülni. Tisza István, amint mondani szokás, erős kézzel fogta meg a kormányt és abban a meggyőződésben, hogy az eddigi rendszer a parlamentarizmus tönkretételére vezet, a nemzetlétől kér felhatalmazást arra, hogy ezen az állapoton változtasson. A nemzet mellé állott. Ha ő győz, akkor ismét dolgozhatnak a képviselőház a haza javára.

És elvégeztetnek azok az üdvös munkák, melyek elintézésre várnak. Ilyen a váltótörvény, a kereskedelmi törvény, a csőd-törvény, a büntető törvény, sőt a büntető perrendtartás és az ügyvédi rendtartás is. Természetesen, ha öt évig az obstrukció az ur a képviselőházban, akkor ezeknek a javítására nem kerülhet a sor.

Reformálni kell a választási törvény kiáltó aránytalanságait és igazságtalanságait is. Reformra szorulna az adó- és pénzügyi törvények is; a harmadosztályú kereseti adó nagy igazságtalanságát ki kell korrigálni. Tenni való tenger sok van, a szükséges reformok egész sora áll előttünk. A progresszív adó is olyan kérdés, amelyről gondolkozni kell és amelynek megvalósítása — tapintattal, okossággal — szinte kikerülhetetlen.

Mindehhez pedig nem dühöngő obstruktorok, hanem komoly nemzetmunkások kellenek.

HI. E.

Választási mozgalmak.

Szabadka törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott *Bezerédj* István főispán elnöke alatt. A közgyűlés egyetlen tárgya Ő felsége a király meghívó levelének meghirdetése volt, melylyel az ország főrendeit és képviselőit az 1905. évi február hó 15 én megnyitandó országgyűlésre egybehívja.

Először főispán pontban tíz órakor nyitotta meg a közgyűlést, s rendelte el a meghívó levél felolvasását. A bizottsági tagok, a teremben jelenlévők felálltak, s *Vojnich* Ferenc első aljegyző ünnepies csendben olvasta föl a legkegyelmesebb leiratot. Mikor a meghívó levél utolsó szavát olvasta föl, a jelenvöltek éljenzésben törtek ki.

Ezután a tanács javaslatát fogadták el egyhangulag, melynek értelmében a meghívó levél kiadatott a tanácsnak és a központi választmánynak. A főispán a jegyzőkönyv hitelesítő bizottság tagjait kinevezve és ma délután négy órára hiva egybe a hitelesítő bizottságot ülésre, a közgyűlést berekeszti.

A II. kerület választó polgárainak küldöttsége ma reggel utazott föl Budapestre, hogy a II. kerület jelölttségét *Törley* Józsefnek felajánlják.

Baján még most is a legnagyobb megbotránkozással beszélnek arról a csunya tiszteletlenségről, melyet

az ellenzék Ő felsége a koronás király személye ellen tanusított akkor, amidőn *Rajk* Aladárral együtt a királyi kézirat felolvasása alatt ülve maradt. Az ellenzéknek ez a ténye visszatartotta az agitációtól az ellenzék megfontolt, komoly elemeit, sőt valószínű, hogy ezek még a szavazástól is tartózkodni fognak.

Báró Vojnits István bajai jelölt-sége városszerte óriási lelkesedést kelt. Az ellenzéki *Rajk*-párt hallatlan agitációja és erkölcsi terrorizálása kárba vész. Az ellenzéki párt bukása *Vojnits István* báróval szemben bizonyos.

Ma táviratban meglepő hírt közöl bajmoki tudósítónk. A kernyajai kerületben közszeregetben álló, népszerű képviselőjelöltje, *Piukovics* József ellen is állítottak ellenjelöltet.

Az egyesült ellenzék ma tartotta meg jelölő értekezletét, melyen *Fernbach Károlyt* jelölték független programmal.

Fernbach Károly programbeszédjét a jövő héten fogja megtartani a kerület egyes községeiben.

A jelölés megtörtént ugyan, de azért a kerület képviselője mégis csak *Piukovics* József marad.

Ujvidéken a szerb radikális párt tegnapi tartotta már jelölt értekezletét, amelyen kimondták hogy a tótokkal egyesülnek, s *Kossuth* Ferenc pártfogásáért is esedezni fognak. Az egyesült ellenzék tehát megszaporodott a nemzetiségi tülzökkel. Így azután teljes lett a társaság. Milyen szépen néznek ki egymás mellett *Kossuth* Ferenc, *Apponyi* Albert, a tótok és a szerb radikálisok. Olyan kép ez, amelytől alighanem elmegy a függetlenségieknek a kedve attól, hogy az ilyen egyesülés jelöltjeire szavazzanak.

Az értekezleten különben jelöltek is már és pedig a következőket: *Tovarisován* dr. *Manojlovics* Jánost; *Törökkanizsán* dr. *Ilics* Brankót, a nemzetiségi alapok ügyészét; *Zomborban* *Tomics* Jását, a *Zasztava* szerkesztőjét; *Óbecsén* dr. *Manojlovics* Vladislávot; *Ozorán* dr. *Gavrila* Emil memorandistát; *Titelen* dr. *Musinszky* Milán pancsovai ügyvédet; *Pancsován* dr. *Miletics* Szlavkót,

Igen finom minőségű egyiptomi hüvelyek
Cleopatre 100 drb — kor. 24 fill.
" 1000 " 2 " —
" **parafas** 1000 " 2 " 80 "
o o o o o o o o kaphatók:

ERDÉLYI D. ÉS TRSA
m. kir. különlegességi és dohánynagyárudában
Kossuth-u. **SZABADKÁN** Kossuth-u.
o Nagyobb vételnél kedvezmény. o

Diva 100 drb — kor. 30 fill.
" 1000 " 2 " 40 "
" **parafas** 1000 " 2 " 80 "
Prima, Igen finom 100 " 3 " 32 "
" " " 1000 " — " — "

Miletics Szvetozár fiát; Kulpinban Hodzsa Mihályt, a Budapesten megjelenő tót lap szerkesztőjét; Nagy-Kikindán Popovics Bozsidárt.

Ujvidéken nem jelölnek a szerb radikálisok. Ott van már közös jelöltjük, Hock János, aki f. hó 15-én mondja majd el programbeszédét.

A szocialistáknak is meg vannak a maguk jelöltjei a Bácskában.

Apatin: Malasits Géza, Baja: Kardos Jakab, Bácsalmás: Rádi Sándor, Kernyaja: Csizmadia Sándor, Kulpin: Kalmár Henrik, Óbecse: Malcsits Géza, Magyarakanizsa: Schönhen József, Szabadka I.: Németh István, II.: Rádi Sándor, Ujvidék: Kalmár Henrik, Verbász: Kalmár Henrik, Zenta: Buchinger Manó, Zombor: Malasits Géza.

Magyarkanizsáról jelentik: Ma reggel 50 tagú küldöttség ment Zentára dr. Buday Pál járási főszolgabíróhoz, hogy neki a képviselőjelöltséget ajánlják. Ezután a szabadelpárt gyűlést tartott és Budayt újból jelölte, ki a jelölést köszönettel fogadta és programbeszédét a napokban tartja meg Magyarakanizsán.

Lapunk t. barátait és olvasóit kérjük, sziveskedjenek bennünket a vidéki választási mozgalmakról tudósítani. Különösen kérjük lapunk elvbarátait, hogy pártjuk minden akciójáról informáljanak bennünket.

Választások előtt.

— Saját tudósítónktól.

Budapest, 1905. jan. 10.

A főváros csupa zászló meg plakát. Csupán a VII. meg a VIII. kerület csöndes. Az utóbbi kerületben, a József-városban Berzeviczy Albert dr. közoktatásügyi miniszter a jelölt. Komoly konkurrens nincs is és pozíciója verhetetlen. AVII. kerületben, az Erzsébet-városban Morzsányi Károlyt léptette fel a szabadelpárt. Itt a függetlenségi párt is jelöl, de százötven voksnál többre nem számíthat. Lomhán indul a mozgalom a Lipótvárosban is. De nem is szükséges, hogy Sándor Pál pártja erőltesse magát, mert az újpárt jelöltje többet száz szavazatnál alig kap. És ha igaz az, hogy Ó Budán Polonyi Géza lép fel, akkor Vészi József mandátuma biztosítottan tekinthető. A másik budai két kerületet Falk Miksa dr. és Nyiri Sándor honvédelmi miniszter kapja. Hock János bukása Kőbányán Plósz Sándor igazságügyminiszterrel szemben biztos. Ezek szerint küzdelem csak a VI-ik kerületben és a IV-ik kerületben várható.

A kormánypártiak azonban biztosra veszik mind a két kerületben

a győzelmet. Az ellenzék tehát a fővárosban magában két kerületet vesz; a második kerület régente is kormánypárti volt.

Nagy mozgalmat keltett az ellenzéki táborban Komjáthy Béla és Barta Ödön nyilatkozata a koalíció ellen, annál inkább is, mert a Kossuth-párton egész sereg olyan ember van, aki a koalíció ellen a legnagyobb ellenszennel viseltetik. Így aztán könnyen esik majd, hogy a koalíció nyomban a Ház összeülésekor szerte megy, de baj támad a delegáció kérdésében is, Apponyiék és Szederkényiek, a kik a Kossuth-pártba olvadtak bele hivei a delegációnak, a Kossuth-párt zöme azonban ellene van a delegációba való bevonulásnak. És különösen Kossuth Ferenc az, aki ebben a kérdésben intranszigenz álláspontban van. E körül a kérdés körül tehát azután nagy harcok támadnak majd.

A koalíció dolgában a vidéken is támadtak ellentétek, így többek között Érsekújváron, a hol az ellenzék egyik része a függetlenségi Barabás Bélát, a másik része a néppárti Kovács Pált akarta. Végre is Kovács Pál mellett döntöttek, a függetlenségi választók azonban tartózkodni fognak a választásoknál. Ilyen jelenségek mutatkoznak Zalamegyében is, de másutt sem hiányoznak. Hogy vajon a szövetkezett ellenzék vezetőbizottságának sikerül-e ezeket az ellentéteket kiegyenlíteni nagy kérdés és olyan kérdés, a mely döntő súlyjal bír a választásoknál és jó sereg kerület elvesztésével járhat.

Támadás Prielle Kornélia ellen.

— Saját tudósítónktól.

Budapest, január 10.

Nagy rémületet keltett tegnap este felé Prielle Kornélia házában egy körülbelül 16—18 esztendősszuhanc látogatása.

A suhanc ugyanis egy levelet adott át a Nemzeti Színház művésznőjének, a mely levél így szólt:

Asszonyaság!

Ha ezzel a fiuval haladéktalanul nem küld nekünk kétszáz koronát, magát is, meg a családját is kipuhtítjuk a föld színéről.

A budapesti anarchisták.

Elképzelhető, mennyire megdöbbsent a művésznő a levél olvasásakor. Hozzátartozói azonban nem ijedtek meg, hanem rendőrért küldtek, a fiut pedig ott tartották.

Amikor a rendőrök megérkeztek, a fiut magukkal vitték, aki azután elvezette őket a Vas-utcza nyolczadik számú házzal:

— Itt lakik Prielle Kornelia — szemben lévő kapu alá.

Két hatalmas munkásforma ember állott itt, akik a rendőrök látására menekülni akartak. A rendőrök azonban elfogták és a hetedik kerületi kapitányságra kísérték őket. Az egyik Szabó János napszámos, a másik Kőműves Péter szijgyártósegéd.

Mind a ketten bevallották, hogy azt sem tudják mi fán terem az anarchizmus, csupán pénzt akartak keresni. Átkisérték őket az ügyészséghez.

Prielle Kornélia a kiállott izgalmak következtében beteg lett.

A tetteseket a rendőrség kihallgatta. A nevök: Ihar József 17 éves pincér, a másik Schillerwein János.

A bácskai—amerikai fekete kéz.

Megirtuk mai számunkban, hogy a külügyminiszter megkeresésére Lebanonban (Északamerika) letartóztatták Venczler Ignác fémmunkást, mert azzal van vádolva, hogy Tisza István gróftól kétezzer dollárt kért, azzal fenyegetve őt, hogy kérése megtagadása esetére a fekete kéz egy képviselője karácsony előtt megöli.

Minket bácskaiakat ez a hír különösen is érdekelt és pedig azért, mert a letartóztatott Venczler Ignác bács-bresztováci lakos.

Venczler Ignác két évvel ezelőtt ment ki Amerikába, hogy jobb megélhetést találjon. E két év alatt is nagyon sűrűn gondolt itthon lévő családjára. A leglelkiesmeretesebb, a legjobb családapának mutatta magát. Alig mult el hét, hogy haza ne irt volna. És az övéi mindig szeretettel beszéltek édes atyjukról, aki csak azért vándorolt ki Amerikába, hogy magának és esetleg később családjának jobblétet biztosítson.

Családtagjait nagyon meglepte a rettenetes hír és hevesen tiltakoztak atyjuk bűnössége ellen. Csalást látnak az egész dologban. Nem kételkednek abban, hogy a családfe névalíráásával Magyarország miniszterelnöke kapott fenyegető zsaroló levelet. Megvannak azonban győződve arról, hogy nevével galád visszaélés történt, mert ilyesmire az igazi Venczler Ignác képtelen.

HIREK

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és múzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Január 15. Az ipartestületi dalárda hangversenye és táncmultsága a Pesti-szálloda nagytermében.

Január 28. Az izralita nőegylet tánc mulatsága a Pesti szálloda összes termeiben.

Február 5. A szabómunkások szabadkai szakegyesületének mulatsága a Pesti szálloda termeiben.

— Személyi hír. Schmausz Endre városunk volt főispánja ma délelőtt két napi tartózkodásra Szabadkára érkezett.

— Jótékonyág Dr. Békeffy Gyula

ötvenkét (52) koronát adott át Hegedüs Lénárd káplánnak, hogy azt a jótékonyági egyletek közt ossza szét. Az összeg felerészben a szabadkai sz. Vincze egyesületnek felerészben a kath. népkönyhának adott át. Mindkét részről köszönetet mond az elnökség a kiváló ügyvédnek nemes jótettéért.

— Az izr. nőegylet báljára, mely f. hó 28-án lesz, nagyban folynak az előkészületek. A nőegylet vigalmi bizottsága a helybeli fiatalok kebeléből 100 tagú rendezőbizottságot készül alakítani. A bál jövedelme, mint értesülünk, a népkönyha javára fog fordítatni. Tekintve a nemes czélt, reméljük, hogy a bál a legsikerültebbek közé fog tartozni.

— Tüztől kinevezések. Dr. Biró Károly polgármester a városi tüzoltósághoz Gabrics Istvánt Kákonyi Lukácsot és Vörös Baranyai Mihályt a próbaszolgálat időtartamára tüzoltókká nevezte ki.

— Az izr. templomepítési kölcsön ügye. A szabadkai izr. hitközség képviselőtestülete január hó 15-én, vasárnap d. e. 10 órakor a hitközség tanácsstermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgya a következő: Az előjáróság javaslata a templom, paplak és vágóhely felépítési költségének fedezésére még hiányzó 40.000 kor. kölcsön felvétele tárgyában. Az alapszabályok értelmében, ezuttal harmadizben lévén ezen ügy tárgyalásra kitűzve, az ülés a megjelenők számarányára való tekintet nélkül határozatképes leend.

— Sok a beteg Az időjárásban beállott változásokat igen sokan sanylik városunk lakosai közül. Legjobban tapasztalható ez a sajnálatos körülmény közokházunkban, a hol már nem vehetik fel a jelentkező betegeket mert az összes osztályok zsúfolva vannak. Itt a legfőbb ideje a jótékonyági akció megindításának.

— Halálozás. Vörös András a törvényhatósági bizottság választott tagja ma reggel 1/2 5 órakor 42 éves korában elhunyt. A gyász jeléül a városházára és a gazdakör helyiségére a melynek tagja volt, fekete zászlót tűztek ki. A temetés holnap délután lesz.

— A kijátszott hitelezők. A helybeli rendőrség ma letartóztatta Rill Ferenc kereskedőt, akinek itt Szabadkán a bajai temető környékén szatócüzlete volt. A letartóztatott kereskedőt az új verbászi műmalom és Klein Géza helybeli nagykereskedő jelentették fel hitelezői család miatt. Előbbi cégnek 1000 koronával, utóbbinak 300 koronával tartozik. Összes áru tartozása 5000 koronánál többet tesz ki és a leltározás alkalmával mindössze 84 korona 94 fillér értékű árut találtak üzletében. A beszerzett árucikkeket részben eladta, részben elrejtette. A rendőrség a nyomozást tovább folytatja.

— Anyakönyvi hírek. Halottak: Vörös András 42 év, Simonyi Géza 6 hó, Crenkovichs Alojzia 16 hó, Pálfi Ferenc 76 év. Született 10, 4 fiu, 6

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatos szer:

tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánljatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban 4. — kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatt ózeggel legyen eljávva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc.)

leány Eljegyzés: Vasilyev Milán — Greski Katalinnal, Hegedüs István — Balázs Veronával, Csóvics János — Kanovics Katalinnal, Varga Antal — Polyakovics Máriával, Szakács Mihály Csernetits Rózával, Kasziba Mátyás Takács Ágnessel, Pokornics Antal Sebők Máriával.

Sabaci iparosok Szabadkán.
Két sabaci iparos járt ma Szabadkán. Az iparosok macedoniaiak de most Sabacon telepedtek le. Itt Aposztolovics György péket látogatták meg, aki az ipartestületbe vezette őket, hogy megismertesse velük a Szerbiában még ismeretlen testületi életet. A testületben Körtvélyessy Béla jegyző, Flierszt István, Vahl Alajos és Nikolics Mátyás ismertették meg velük a legkisebb részletekig a testületet és annak vezetését. A szivélyesség, melyre akadtak, meglepte az iparosokat, akik közül az egyik Sztanovics Szima vállalkozó, a másik Blazsevics Fülöp pék. Este felé azután köszönetet mondtak a szives látásnak, örömeiket fejezve ki a tapasztaltak fölött s kijelentve, hogy ez a nap hálás emlékezetükben fog mindig maradni.

A háboru.

A háborura vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

London, jan. 10.

A „Morningpost“ írja Sanghaiból tegnapi: A kínai kormány igyekszik a Sanghaiba belebuzított oroszok ellenőrzését pontosan keresztülvinni. Sanghaiban most négy kínai cirkáló van.

Tokió, jan. 10.

A tengerészeti hivatal sajnálkozásának adott kifejezést ama félreértés, mely az Andromede nevű angol cirkáló kiküldésével keletkezett és kijelentette, hogy Port-Artur parancsnoka a segítség elfogadását általános utasítások alapján tagadta meg. Az angol hatóságok a tokiói angol követet későn értesítették a cirkáló kiküldéséről. Mihelyest a követ azonban hírt kapott, gondoskodott arról, hogy a japán hatóságok az ajánlatot elfogadják. Mikor azonban megérkezett a parancs, hogy a segítséget elfogadják, az Andromede már távozott. Az aknakeresés és az elsüllyedt hajók felkutatása a vihar következtében késlett.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Ne bántsd az anyát. Argyelán Mihályné zsabylai lakost, aki áldott állapotban volt, Walkanyecz Dinka megverte, még pedig úgy, hogy a szegény asszony az ütések következtében súlyosan megsérült. — Az újvidéki törvényszék súlyos testi sértés büntetésében mondotta ki Walkanyecz Dinkát bűnösnek és ezért nyolchavi börtönre ítélte. A szegedi kir. ítélőtábla mai főtárgyalásán dr. Wodianer Sándor hatásos védelme alapján csak a testisértés vétségét állapította meg s e büntetést egyhavi fogházra szállította le.

TAVIRATOK

Michel Lujza meghalt.

Budapest, jan. 10. Marseilleből jön a távirat, hogy Michel Lujza ott tegnapi meghalt. A híres, sőt hirhadt anarkista nő haláláról már hónapok-

kal ezelőtti hírt adtak, — de akkor megcáfolták.

József főherceg állapota.

Budapest, január 10. Fiuméből jelentik, hogy József főherceg állapotában a beállott javulás örvendően halad. Érverése, szivmüködése rendes, hőmérséklete normális.

Egy másik fiúmei távirat szerint: József főherceg állapotában súlyos visszaesés következett be. Katasztrófától tartanak. Thurn Taxis hercegnő Fiuméba érkezett.

Az orosz alkotmány.

Budapest, jan. 10. Pétervárból jelentik: Egy munkásegylet, melyhez Pétervár 7000 munkása tartozik, tegnap ülést tartott, amelyen husz iparág 350 képviselője is részt vett. Ama kérdés megvitatása után, hogy néhány munkást elbocsátottak a Kutilov-művekből, mert az egyesülethez tartoztak, a jelenlevők úgy nyilatkoztak, hogy a munkások helyzete Oroszországban és a munkaadóhoz való viszonyuk nem a rendes. Majd elhatározták, hogy a művek igazgatóságától az elbocsátottak újból felvételét fogják kérni és tudatják a városkapitánynyal, hogy intézkedni kell az ilyen esetek ismétlődésének elkerülésére. Egyidejűleg tudomására akarják juttatni a kormánynak, — hogyha e követeléseket figyelembe nem veszik, az egyesület a pétervári munkások további nyugalamáért a felelősséget el nem vállalhatja.

Moszkvából jelentik: — Az irodalmi-művészeti egyesületben ma ünnepi lakoma volt, a melyen számos író és művész vett részt. Elhangzott beszédekben Oroszország súlyos helyzetét tették szóvá és ama kívánságnak adtak kifejezést, hogy a szabadság és társadalmi egyenlőség napja végre süssön Oroszország felett. A szólók azt kívánták, hogy az egyesület nyilatkozzék ez értelemben még akkor is, ha esetleg ezért be is tiltanak.

Rejtélyes büntény.

Nagyvárad, január 10. M. Lázur község határában tegnap hajnalban egy súlyosan megcsontított holttestet találtak. A megcsontított ember hosszú fekete kabátot viselt és házaló kereskedőnek látszik. Az ismeretlen ember valószínűleg — rablógyilkosság áldozata. Ruhájában sem pénzt, sem igazoló irást nem találtak. A csendőrség e rejtélyes bűnesetben még semmit sem derített ki. A nagyváradai ügyészsége tegnap késő esti órákban értesítették a véres büntényről s intézkedés történt a vizsgálat megindítására.

Halálos baleset.

Budapest, jan. 10. A nyugoti pályaudvar területén a fűtőház környékén ma korán reggel halálos baleset történt. Az egyik mozdony, amelyet a rákospalotai vonat elé vezettek be a pályaudvarra, keresztülment egy Győrfy Ede nevű negyvenéves salakmunkáson, aki a sinek között dolgozott. Az elgázolás halálos volt. Mire Győrfyt kiszedték a

mozdony alól, már nem volt benne élet. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított annak a kiderítésére, ki a hibás a halálos balesetben.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: Postás fiu és a huga bohózat.

Csütörtökön: Tavasz, operette.

Pénteken: A vasgyáros szimű.

Szombaton: Fecskefészek, eredeti operette (ujdonság).

Vasárnap délután: Arany kakas, vigjáték, este: Fecskefészek.

Hétfőn: A löcsei fehér asszony, eredeti szimű (ujdonság).

Keressd a szived.

Jókai Mórnak, a Kőszivű ember fia című gyönyörű regényéből készült drámáját tegnap adták Szabadkán és pedig bemutató előadásban. Maga a dráma olyan, mint Jókainak mindazon drámái, melyeknek cselekményei egyes regényeinek epizódjaiból vannak összeállítva. Jellemző ezekre a drámákra, hogy egyes jelenéseikben hatásosak, de az összhatás sokkal kisebb, mint a halhatatlan szerző azon regényeinek a hatása, amelyekből a dráma készült. Ez különben természetes már csak azért is, mert ezen drámák eseményeinek epizódszerű összeállítása lehetetlenné teszi, hogy a jellemek úgy domborodjanak ki, mint a regény ismert egészében. De nem lehet célunk, hogy ezeket a drámákat bíráljuk. A kritikus feladata nem lehet ma más, mint az előadás meg-bírálása.

A tegnapi előadásról elmondhatjuk hogy nagyon jó volt, jól lehet a színészeknek nehéz volt a feladatuk, épen a dráma cselekményeinek epizódyszerűsége miatt és azért, mert a cselekvő személy jelleme egészen kidomborítható nem volt. Hatást azonban még így is elérhettek, amivel különösen Szabados Gizike, mint Liedenwall Edith dicsekedhetik. Jó volt azonban Vécsey Ilon (Alice) is, pedig szerepének ellenszenvenessége és a köréje csoportosított drámai cselekmények nagyon megnehezítették a művészi érvényesülést, mert ezek a körülmények, jól lehet ő volna a központ, ezen jellegét elnyomják. Megküzdött ezzel a nehézséggel is Kitűnő volt *Breznay* Anna, mint Baranghyné. A második felvonás második képét és a harmadik felvonást egészen ő uralta és pedig oly hatással, aminőt csak művészi erő érhet el. *Simon* Mariska is igazán jól alakította Alfonzina bárónőt, s ez annál is inkább dicséretére válik, mert ez a szerep nem felel meg mindenkiben az ő egyéniségének. Nagyon jók voltak Könyves mint Richárd, Rátkay. Erdőssy. Tóth Lajos, mint Palloic őrnagy tehetség volt. Ha nem tudta azt a hatást elérni, amelyet elérhetett volna, ez szerepének a rovására írható. Jó volt a rendezés és izléses a kiállítás.

Az alföldi szini kerület új igazgatója. Az alföldi szini kerület választmányát Lukács György dr. békésmezei főispán, a kerület elnöke f. hó 1-ére hívta össze Békés-Csábára, igazgatóválasztó gyűlésre. Az elnök gyengélkedése miatt a megjelenségben akadályozva lévén, a gyűlésen Festetich Andor gróf, a vidéki színészet orsz. felügyelője elnökölt s résztvettek Békés-Csaba, Halas, Kalocsa és Szentes kiküldöttjei, a kik a beérkezett pályázati kérvények alapos megrostálásával a kerület

igazgatójává 1905. virágvasárnaptól 1906. virágvasárnapig terjedő egy évre 14 pályázó közül egyhangulag Szalkay Lajos színigazgatót választották meg, mint akiben anyagilag is legtöbb garanciát láttak arra, hogy a kerület színügye nála jó kezekben lesz. Szalkay Lajos egyike az ország régebbi, jóhírű igazgatójainak, szintársulata, mely most Nagyszombatban tart előadásokat, egyike a legjobban szervezetteknek, ruhatár és diszlettára pedig olyan, hogy nagy szinpadokon is fényesen beválik. Az új igazgatóval, aki személyesen jelen volt Békés-Csabán, a kerületi elnökség nyomban megkötötte a szerződést.

Szerkesztői üzenet.

S. Z. Nem lehet mindig kívánságot teljesíteni. A szerkesztőségen kívül nézve a dolgokat, lehetségesnek tűnik fel ugyan minden, de ha belülről vizsgáljuk a dolgokat és ismerjük még a technikai nehézségeket is, akkor megnyugszunk a megváltozhatatlanban. A holnapit várjuk.

Nyiltér.)*

Két helyi lap ezen rovatában durva és alaptalan támadás jelent meg személyem ellen. Dacára, hogy az abban foglalt vádak hazug és rosszindulatu voltak 30 éves orvosi multam igazolja, felelek reájuk és megismeretem a valódi tényállást. Pataki Oszkár, vasuti díjnok egy régi keletű olyan kronikus betegséget cipelt magával, amely a nyilvánosságra nem tartozik, amelyen ő saját maga hosszú ideig laborált és amelylyel irodai szolgálatát akadálytalanul teljesítette. December 30-án nálam csakis ennek kezeltetése végett jelentkezett és én rendellem is neki. Ez a baj azonban szolgálatképtelenséget nem okozott. Január 2-án megjelent nálam atyja és a lakására hívott. Én el is mentem azonnal hozzá, rendellem is neki és kezelés alá vettem. Másnap, január 3-án azonban, amikor lakására hajtottam, már egy másik orvos kocsját találtam ott, akit ők tudtom nélkül, hátam megett hívtak. Hogy tehát az illetőnek halálát mi okozta, nem tudom, mert abban a bajban, amelyben elhunyt, nem is én voltam a kezelőorvosa. Valószínűtlennek tartom azonban, hogy vesebajban halt volna el, mert ez a betegség 3 nap alatt nem szokott ölni. Sokkal elfogadhatóbb az, hogy a kezelőorvos vesebaj ellen — igen helyesen — melegfürdőt rendelt, de — és ezt magától a környezettől és barátaitól tudom — forró fürdőt kapott a vérmesalkatu súlydóbo athléta; ebben azután hirtelen egész megkékült a teste és alig vették ki a kádból, ki-szenvedett. Eszerint tehát a halál igazi oka valamelyes szélhűdés lehetett.

Csak rosszakaratnak vagy műveletlenségnek tulajdonítható az, ha minden haláleset okát az orvosban keresik, lelkiismeretlenséggel vádolva azt. Ez alkalommal bemutatom az én «lelkiismeretlenség»-emnek mult 1904. évi eredményét: Volt összesen 2546 vasuti betegem és ezek közül nem halt el több, mint 12 felnőtt és 19 egyévenaluli csecsemő, összesen tehát 31. Vagyis a halálozási percent mindössze 1¼%. Azt hiszem, ez eléggé karakterizálja vasuti orvosi működésemet.

A rosszakaratu támadást, mint közönséges rágalmozást, megvetéssel utasítom vissza.

Dr. Patek J. Jenő.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

REGÉNY CSARNOK.

A SÖTÉT TITOK.

16.

Róbert ezután az árukra fordította egész figyelmét és hogy minden gyanút elhárítson magától, vett is két szőnyeget. Csak mintegy véletlenül vetette föl a kérdést:

— Hol tartózkodik most Norman Henry? Ha még Londonban van, szeretném meglátogatni, hogy egy órát elcsevegjek vele. Nagyon kellemes társalgó.

— Sajnos, nincs most Londonban, felelte az elárúsító. Doverbe utazott, hogy ott néhány ügyeletet elintézzon. Onnan a csatornán át Párisba megy. Hogy mikor jön vissza, az bizonytalan.

Róbert köszönetet mondott az elárúsítónak, kifizette a szőnyeget s meghagyva, hogy hova vigyék, eltávozott. Otthon hamarosan elrendezte az ügyeit és este már a Dover felé robogó gyorsvonaton ült.

Mikor Doverbe érkezett, már későn volt. A legelső szállodába hajtatott, ahol szobát adatott magának és türelmesen várta a másnap reggelt. Mindenekelőtt az idegenek névjegyzékét tanulmányozta s csakhamar rá is akadt Norman Henry nevére. Dél felé elment abba a szállodába, amelyben Norman Henry volt szállva. Azt mondták neki, hogy a keresett nincs otthon. Bement tehát az étterembe, hogy ott várja meg. Lázás felindultság kerítette hatalmába. Tudta, hogy Henry közelében van. Most már csak arról lehetett szó, hogy visszavigye Londonba.

Az étterem lassankint megtelt. Végre megjelent Norman Henry is, kit a vendégek nagyobb része szívesen üdvözölt. Harminc év körül lehetett, külső megjelenése előkelő, magatartása öntudatos volt. Arcvonásai nyíltak, becsületesek voltak. Robertben a megpillantásakor egy neme a rokonszenvnek támadt. De ezt az érzelmet erővel elfojtotta.

— Ostoba vagyok, mormogta maga előtt. A látszat csal, majd meglássuk.

Asztalhoz ültek. Henry barátjával együtt ült le. Közeliükben foglalt helyet Róbert is.

Henry indiai utazásairól beszélt; a Kasmir völgyről pompás pagodá-

val, bajadéereivel, braminjaival; öreg barátjáról Rochford Johnról, akivel ott viszontlátták egymást.

Róbert lélegzetét visszafojtva hallgatta a fiatal ember szindus elbeszélését. Mikor a halott nevét hallotta meg, összerázkódott.

Ugyan-e pillanatban egy hangos kiáltás szakította meg Henry elbeszélését:

— Ugyanazt, akit Londonban megölték?

— Megölték? Rochford Jóhnt? kiáltott föl Henry halálra ijedten. Ki mondja ezt?

— A ma reggeli lapokban ben van.

— Nem olvastam, adja ide. Áadták neki a lapot, s Henry gyorsan átfutotta a gyilkosságot közlő sorokat.

— Szegény barátom! suttogta Henry letéve maga mellé az ujságot. Róbert az egész jelenetet a legfeszültebb figyelemmel kísérte.

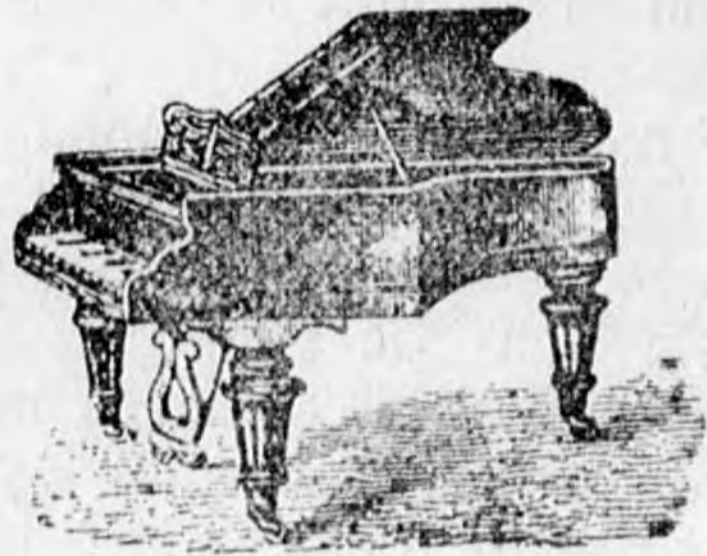
— Nagy gazember, gondolta, ki-tűnően játsza a szerepét.

Henry elcsendesedett, s azután hirtelenül kijelentette, hogy másnap reggel visszautazik Londonba.

A kétely, mely Henry ártatlansága mellett, ennek megpillantásakor támadt Róbert lelkében, most megszűnt. A büntény elkövetője megvan. A gyilkos engedelmeskedett annak az ösztönnek, mely az áldozathoz visszavezeti.

Folyt. köv.

Felelős szerkesztő:
DUGOVICH IMRE.
Laptulajdonosok: AZ ALAPÍTÓK

SZILVASSY FERENCZ

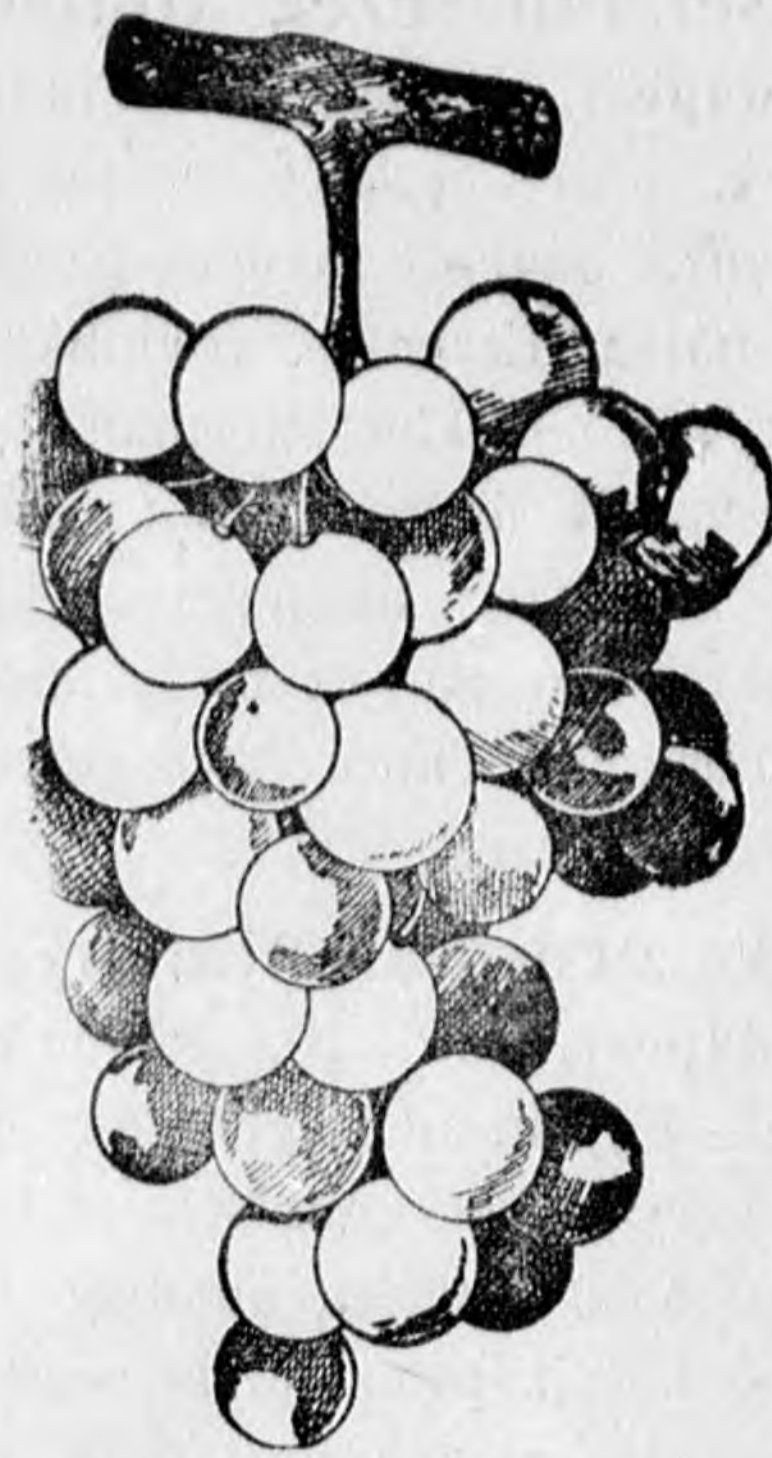
zongora készítő Szabadkán
és hangoló

Petőfi-u. Schnier-féle ház

Elvállal hangolásokat és minden e szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan.

Meghívásra vidékre is megy. Zongorák rövidítését elvállalja.

„Milleniumtelep” Nagyösz.

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarországnak legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélyvel és állami felügyelet mellett létesült.

Nemzeti nagy szálloda
megnyilt!

A Nemzeti nagy szálloda

tulajdonosa a szállodát a legkényesebb és a legmodernebb igényeknek megfelelően egészen újonnan rendezte be. Izlés, kényelem szeretettel párosult a berendezésnél.

A szállodának a legkitűnőbb konyhája és kávéháza van.

Szabadkának és vidékének közönsége, az utasok minden kívánsága a legpontosabb kielégítést nyer.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradok

tisztelettel

Halbrohr Adolf,

a Nemzeti nagy szálloda tulajdonosa

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 5 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér

Mindenki vásároljon az Antikváriumban: Képes könyvek, ajándék könyvek, képes levelezőlapok drbja 1 kr levél papírok, emlék könyvek bámulatos olesón az Antikváriumba Szabadkán Petőfi u. 88 sz. Blum háza gymnasium átellenében. Kölcsonkönyvtár havi 30 kr. díj. Hangjegyek, könyvek használtak étetek és eladtnak.

Gyakorlati oktatást a német, francia és angol nyelvben ad egy ur, ki a nyelveket az illető országokban gyakorolta. Cim a kiadóhivatalban.

Jó karban levő irásztal megvételeire kerestetik. Czím a kiadóhivatalban

Egyetemi hallgató bármily irodai foglalkozást esetleg középiskolai tanulóknak órákat ad. Czím a kiadóhivatalban.

Lakás változás. Özv. Hamburger lakását VI. kör. Petőfi-utca idb. Illés Antal ur házába (csirke piac) helyezte át

Gazdaasszonyi esetleg egy keresz-tény családnál gyermekek mellé állást keres egy jobb családból való asszony Feltételei szerények, inkább jó bánásmódot kíván.

Butorozott szoba a Széchenyi-téren kiadó. Bővebbet a kiadóban.

Héber és hegedü oktatást nyújt kezdőknek kedvező feltételek mellett Benau Lipót, Szalay László-utca 32.

Egy asztalos tanoncz azonnali belépésre kerestetik Gajdács Ferencznél V. kör, Béla utca 605.

Kettős könyvvitelben és levelezésben jártas fiatal ember állást változtatni óhajt. Cim a kiadóban.

Néhai Piro Jozsi
Orchesterhegedüje
eladó

HIRDETÉSEK

felvétetnek Kladek és Hamburgernál

Egyesületi elnökök és rendezők figyelmébe! A legszébb báli meghívók, táncrendek és fairagaszok a együtányosabb árban készülnek lapunk könyvnyomdájában.